

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренцијски савјет

RJEŠENJE

Po Prijavi koncentracije gospodarskog subjekta Grazer Wechselseitige Versicherung AG

Sarajevo
studen, 2018. godine

Broj: UP-06-26-1-026-8-/18
Sarajevo, 14.11.2018. godine

Na temelju članka 25. stavak (1) točka e), članka 42. stavak (1) točka d), a us vezi sa člancima 12., 14., 16. i 18. Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09), a rješavajući po Prijavi koncentracije gospodarskog subjekta Grazer Wechselseitige Versicherung AG, Herrengasse 18-20, 8010 Graz, Republika Austrija, zaprimljenoj dana 16.08.2018. godine pod brojem: UP-06-26-1-026-1/18, Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na 40. (četrdesetoj) sjednici održanoj dana 14.11.2018. godine, donijelo je

R J E Š E N J E

1. Ocjenjuje se dopuštenom koncentracija na tržištu pružanja usluga životnog i neživotnog osiguranja u Bosni i Hercegovini koja će nastati stjecanjem kontrole gospodarskog subjekta Grazer Wechselseitige Versicherung AG, kupovinom (--)*¹ % dionica ukupnog kapitala gospodarskog subjekta Atos osiguranje a.d. Bijeljina, u smislu članka 12. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji.
2. Ovo Rješenje o koncentraciji se upisuje u Registar koncentracija.
3. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u „Službenom glasniku BiH“, službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine je dana 16.08.2018. godine pod brojem: UP-06-26-1-026-1/18, od strane gospodarskog subjekta Grazer Wechselseitige Versicherung AG, Herrengasse 18-20, 8010 Graz, Republika Austrija (daljnje u tekstu: Grawe AG ili Podnosilac prijave), zaprimilo Prijavu koncentracije, kojom gospodarski subjekt Grawe AG, u smislu članka 12. stavak (1) točka b) Zakona o konkurenciji (daljnje u tekstu: Zakon), stječe kontrolu nad gospodarskim subjektom Atos osiguranje a.d. Bijeljina, ul. Filipa Višnjića 118, 76300 Bijeljina (u daljnjem tekstu: Atos) kupovinom (--)* % dionica ukupnog kapitala.

Podnositelj prijave je predmetnu prijavu dopunio podneskom broj: UP-06-26-1-026-3/18 od dana 26.09.2018. godine.

Po primitku dokumentacije Konkurencijsko vijeće je utvrdilo Prijavu kompletnom i izdalo Potvrdu o primitku kompletne i uredne Prijave, sukladno članku 30. stavak (3) Zakona o konkurenciji, dana 22.10.2018. godine, aktom broj: UP-06-26-1-026-4/18.

Konkurencijsko vijeće je, sukladno članku 16. stavak (4) Zakona, izdalo Obavijest o dostavljenoj Prijavi broj: UP-06-26-1-026-6/18 od dana 31.10.2018. godine, koje je u dnevnoj štampi objavljeno dana

¹ (--)*- podaci predstavljaju poslovnu tajnu

02.11.2018. godine, i pozvalo sve zainteresirane strane na dostavljanje pisanih komentara o namjeravanoj koncentraciji. Na predmetnu Obavijest nisu dostavljeni komentari zainteresiranih strana.

Podnositelj prijave predmetne koncentracije je sukladno članku 30. stavak (2) Zakona u istoj naveo da prijavu koncentracije nema namjeru podnijeti ovlaštenim tijelima Republike Austrije obzirom da predmetna koncentracija ne ispunjava zakom predviđenu obvezu na teritoriju Republike Austrije.

Konkurencijsko vijeće u postupku ocjene dopuštenosti predmetne koncentracije je utvrdilo slijedeće činjenice:

Predmetna Prijava je podnesena u zakonskom roku, sukladno članku 16. stavak (1) Zakona.

1. Sudionici koncentracije

Sudionici koncentracije su gospodarski subjekt Grazer Wechselseitige Versicherung AG, Herrengasse 18-20, 8010 Graz, privredni subjekt Mg Mind d.o.o. Mrkonjić Grad, Podbrdo bb, 70260 Mrkonjić Grad i gospodarski subjekt Atos osiguranje a.d. Bijeljina, ul. Filipa Višnjića 118, 76300 Bijeljina.

1.1. Gospodarski subjekt Grawe AG

Gospodarski subjekt Grazer Wechselseitige Versicherung AG, Herrengasse 18-20, 8010 Graz, Republika Austrija, upisan je u Sudski registar Prvostupanjskog suda u Grazu pod brojem: (--)² kao dioničko društvo sa ugovorenim i uplaćenim temeljnim kapitalom u iznosu od (--)^{*} EUR. Temeljna djelatnost gospodarskog subjekta Grawe AG je pružanje usluga u oblasti osiguranja.

Prema podacima iz Prijave gospodarski subjekt Grawe AG ima (--)^{*} udjela u temeljnom kapitalu slijedećih gospodarskih subjekata:

- GRAWE Osiguranje a.d. Banja Luka, I Krajiškog korpusa, 78000 Banja Luka;
- GRAWE Osiguranje d.d. Sarajevo, Trg solidarnosti 2, 71000 Sarajevo;
- VGT Osiguranje d.d. Visoko, (u 2018. godini izvršeno pripajanje Grawe-u d.d. Sarajevo).

1.2. Gospodarski subjekt Mg Mind d.o.o. Mrkonjić grad

Gospodarski subjekt Mg Mind d.o.o. Mrkonjić Grad, Podbrdo bb, 70260 Mrkonjić Grad (daljnje u tekstu: Mg Mind) upisan je u Sudski registar Okružnog suda u Banjoj Luci pod brojem (--)^{*} i JIB:(--)^{*}. Osnivač i (--)^{*} % vlasnik je fizička osoba (--)^{*} sa ugovorenim i uplaćenim kapitalom u iznosu od (--)^{*} KM.

Temeljna djelatnost gospodarskog subjekta Mg Mind d.o.o. Mrkonjić Grad je trgovina na malo električnim aparatima za domaćinstvo.

1.3. Predmet koncentracije – gospodarski subjekt Atos osiguranje a.d. Bijeljina

Gospodarski subjekt Atos osiguranje a.d. Bijeljina, ul. Filipa Višnjića 118, 76300 Bijeljina upisan je u sudski registar Okružnog privrednog suda u Bijeljini pod brojem: (--)^{*} i JIB: (--)^{*} sa ugovorenim i uplaćenim kapitalom u vrijednosti od (--)^{*} KM kao dioničko društvo dioničara sa spiska akcionara prema izvještaju Centralnog registra hartija od vrijednosti AD Banja Luka.

Temeljna djelatnost gospodarskog subjekta Atos osiguranje a.d. Bijeljina je pružanje usluga neživotnog osiguranja.

² (--)^{*}- podaci predstavljaju poslovnu tajnu

2. Pravni temelj i pravni oblik koncentracije

Kao pravni temelj ove koncentracije Podnosilac prijave je dostavio „Ugovor o prodaji akcija“ i „Ugovor o kupoprodaji akcija putem blok posla“ zaključeni dana 07.08.2018. godine između gospodarskog subjekata Mg Mind d.o.o. Mrkonjić grad kao prodavca i (--)³ % vlasnika udjela u gospodarskom subjektu Atos osiguranje a.d. Bijeljina i gospodarskog subjekta Grawe AG kao kupca i stjecatelja (--)^{*}% udjela u gospodarskom subjektu Atos osiguranje a.d. Bijeljina.

Ugovorom o prodaji akcija definirano je da „Prodavatelj prodaje Kupcu dionice u Društvu, i to: (--)^{*} % dionica u temeljnom kapitalu Društva, a što odgovara broju (--)^{*} redovnih dionica čiji je emitent Društvo. Kupac kupuje od Prodavatelja akcije iz prethodnog stavka ovog članka po, i to prodajnoj cijeni od (--)^{*} KM po jednoj akciji, što ukupno za pomenuti paket akcija iznosi (--)^{*} KM“. U stavku 2.4. navedenog Ugovora o prodaji dionica također je navedeno u slučaju da Konkurencijsko vijeće odbije koncentraciju kao nedopuštenu, ista će se smatrat uvjetnom na temelju kojeg će se raskinuti Ugovor o prodaji akcija.

„Ugovor o kupoprodaji akcija putem blok posla“ zaključen je u Banja Luci dana 07.08.2018. godine između gospodarskih subjekata Grazer Wechselseitige Versicherung AG, Herrengasse 18-20, 8010 Graz, Republika Austrija (Kupac) i Mg Mind d.o.o. Mrkonjić Grad, Podbrdo bb, 70260 Mrkonjić Grad (Prodavac). Navedenim Ugovorom o kupoprodaji akcija putem blok posla Prodavatelj prodaje, a Kupac kupuje (--)^{*} akcija emitenta Atos osiguranje a.d. Bijeljina, lokalne oznake BROS-R-C, putem blok posla na Banjalučkoj berzi po cijeni od (--)^{*} KM, po jednoj dionici, što ukupno iznosi (--)^{*} KM. Slijedom navedenog, „Ugovor o kupoprodaji dionica putem blok posla“ definira način na koji će biti izvedena kupoprodaja predmetnih dionica ukoliko budu ispunjeni uvjeti navedeni u „Ugovoru o prodaji dionica“.

Struktura vlasništva gospodarskog subjekta Atos osiguranje prije i nakon provođenja koncentracije:

Tablica 1.

Naziv vlasnika	% udjela prije provođenja koncentracije	Naziv vlasnika	% udjela nakon provođenja koncentracije
Mg Mind	(--) [*]	Grawe AG	(--) [*]
Univerzal a.d. Bijeljina	(--) [*]	Univerzal a.d. Bijeljina	(--) [*]
Holding Drina trans a.d. Zvornik	(--) [*]	Holding Drina trans a.d. Zvornik	(--) [*]
Bobar group d.o.o. Bijeljina	(--) [*]	Bobar group d.o.o. Bijeljina	(--) [*]
Bobar Gavriilo	(--) [*]	Bobar Gavriilo	(--) [*]

Sukladno naprijed navedenom, a na temelju članka 12. stavak (1) točka b) pod 1. Zakona, pravni oblik koncentracije je stjecanje kontrole jednog gospodarskog subjekta (Grawe AG) nad drugim (Atos osiguranje a.d. Bijeljina) sukladno odredbama Zakona o konkurenciji i to stjecanjem (--)^{*} % udjela u temeljnom kapitalu.

3. Pravni okvir ocjene koncentracije

Konkurencijsko vijeće je u postupku ocjene koncentracije primijenilo odredbe Zakona, Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta («Službeni glasnik BiH», br. 18/06 i 34/10), te Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterija za ocjenu koncentracija gospodarskih subjekata.

Konkurencijsko vijeće je, na temelju članka 43. stavak (7) Zakona, koristilo sudsku praksu Europskog suda i odluke Europske komisije, kao i kriterije i standarde iz Obavijesti Europske Komisije o izračunu ukupnog prihoda sukladno Uredbi Vijeća (EEZ) broj: 4064/89 o kontroli koncentracije gospodarskih subjekata.

³ (--)^{*}- podaci predstavljaju poslovnu tajnu

4. Obveza prijave koncentracije

Obveza prijave koncentracije gospodarskih subjekata, u smislu članka 14. stavak (1) točke a) i b) Zakona, postoji ako ukupni godišnji prihodi sudionika koncentracije ostvareni prodajom roba i/ili usluga na svjetskom tržištu iznose 100.000.000,00 KM, po završnom računu u godini koja je prethodila predmetnoj koncentraciji, i da ukupan prihod svakog od najmanje dva gospodarska subjekata sudionika koncentracije ostvaren prodajom roba i/ili usluga na tržištu Bosne i Hercegovine iznosi najmanje 8.000.000,00 KM, ili ako je zajednički tržišni udjel sudionika koncentracije na mjerodavnom tržištu veći od 40,0%.

Ukupni ostvareni godišnji prihodi gospodarskih subjekata sudionika predmetne koncentracije na dan 31.12.2017. godine iznosili su:

Tablica 2.

Ukupni prihod (KM)	Grawe AG	Mg Mind	Atos
Bosna i Hercegovina	(--)* ⁴	(--)*	(--)*
Svijet	(--)*	(--)*	-

Izvor: podatci iz Prijave; *- prihod ostvaren putem povezanih gospodarskih subjekata Grawe d.d. Sarajevo, Grawe a.d. Banja Luka i VGT d.d. Visoko;

Godišnji prihod gospodarskog subjekta Grawe AG i povezanih društava Grawe d.d. Sarajevo, Grawe a.d. Banja Luka i VGT d.d. Visoko u 2017. godini na tržištu Bosne i Hercegovine iznosio je ukupno (--) * KM. Gospodarski subjekt Mg Mind na tržištu Bosne i Hercegovine ostvario je godišnji prihod u iznosu od (--) * KM dok je gospodarski subjekt Atos osiguranje ostvario ukupan godišnji prihod u iznosu od (--) * KM.

Na temelju navedenih podataka sudionici koncentracije su ispunili uvjet ukupnog ostvarenog godišnjeg prihoda, u smislu članka 14. stavak (1) Zakona, te su obvezni podnijeti Prijavu.

Godišnji prihodi sudionika koncentracije (Tablica 2.) predstavljaju ukupne prihode (bez poreza na dodatnu vrijednost i drugih poreza koji se izravno odnose na sudionike koncentracije na tržištu Bosne i Hercegovine), u smislu člana 9. tačka h) Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija gospodarskih subjekata.

5. Mjerodavno tržište koncentracije

Mjerodavno tržište koncentracije, u smislu članka 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, čini tržište određenih proizvoda/usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti na određenom zemljopisnom tržištu.

Prema odredbi članka 4. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta u proizvodnom smislu, mjerodavno tržište obuhvata sve proizvode i/ili usluge koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uvjetima, imajući u vidu posebno njihove bitne karakteristike, kvalitetu, uobičajenu namjenu, način uporabe, uvjete prodaje i cijene.

Prema članku 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu obuhvata cjelokupnu ili dio teritorije Bosne i Hercegovine na kojem gospodarski subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini mjerodavnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uvjetima i koji to tržište bitno razlikuje od uvjeta tržišne konkurencije na susjednim zemljopisnim tržištima.

Uzimajući u obzir pretežite registriirane djelatnosti sudionika koncentracije, mjerodavno tržište proizvoda i/ili usluga u konkretnom slučaju je tržište pružanja usluga životnog i neživotnog osiguranja.

⁴ (--)*- podaci predstavljaju poslovnu tajnu

Uzimajući u obzir područje djelovanja gospodarskih subjekata sudionika koncentracije kao zemljopisno područje koncentracije utvrđeno je područje cijelog teritorija Bosne i Hercegovine.

Slijedom navedenog, pod mjerodavnim tržištem predmetne koncentracije smatrat će se tržište pružanja usluga životnog i neživotnog osiguranja u Bosni i Hercegovini.

5.1. Analiza tržišta koncentracije

Obzirom da gospodarski subjekti sudionici koncentracije djeluju na cijelom teritoriju Bosne i Hercegovine, pregled tržišnih udjela sudionika koncentracije i njihovih glavnih konkurenata na navedenom tržištu u 2017. godini je sljedeći:

Procjena tržišnih udjela glavnih tržišnih konkurenata sudionika koncentracije na tržištu životnog i neživotnog osiguranja

Tablica 3.

Redni broj	Gospodarski subjekt	2017.	
		Premija (u tisućama KM)	Tržišni udjel
1.	Uniqua osiguranje d.d.	(--)* ⁵	(--)*
2.	Euroherc osiguranje d.d.	(--)*	(--)*
3.	Sarajevo-osiguranje d.d.	(--)*	(--)*
4.	Bosna-Sunce osiguranje d.d.	(--)*	(--)*
5.	Croatia osiguranje d.d.	(--)*	(--)*
6.	Grawe osiguranje d.d.	(--)*	(--)*
7.	Triglav osiguranje d.d.	(--)*	(--)*
8.	Wiener osiguranje a.d.	(--)*	(--)*
9.	Merkur BH osiguranje d.d.	(--)*	(--)*
10.	Central osiguranje d.d.	(--)*	(--)*
11.	Drina osiguranje a.d.	(--)*	(--)*
12.	Dunav osiguranje a.d.	(--)*	(--)*
13.	ASA osiguranje d.d.	(--)*	(--)*
14.	Atos osiguranje a.d.	(--)*	(--)*
15.	Zovko osiguranje d.d.	(--)*	(--)*
16.	Nešković osiguranje a.d.	(--)*	(--)*
17.	Grawe osiguranje a.d.	(--)*	(--)*
18.	Brčko-gas osiguranje d.d.	(--)*	(--)*
19.	Osiguranje aura a.d.	(--)*	(--)*
20.	VGT osiguranje d.d.	(--)*	(--)*
21.	Camelija osiguranje d.d.	(--)*	(--)*
22.	Triglav osiguranje a.d.	(--)*	(--)*
23.	Mikrofin osiguranje a.d.	(--)*	(--)*
24.	Osiguranje Garant d.d.	(--)*	(--)*
25.	Euros osiguranje a.d.	(--)*	(--)*
26.	SAS – Super P osiguranje a.d.	(--)*	(--)*
27.	Krajina osiguranje a.d.	(--)*	(--)*
	UKUPNO:	(--)*	(--)*
	UKUPNO 6+14+17+20:	(--)*	(--)*

Izvor: Podatci iz Prijave a na temelju podataka Agencije za osiguranje u Bosni Hercegovini

⁵ (--)*- podaci predstavljaju poslovnu tajnu

Na temelju analize podataka, (Tablica 3.) ukupna fakturirana premija osiguranja (životno i neživotno) na tržištu Bosne i Hercegovine za 2017. godinu iznosila je (--)*⁶ KM. Najveći tržišni udjel po ukupnoj premiji osiguranja na cjelokupnom tržištu Bosne i Hercegovine imao je gospodarski subjekt Uniqa osiguranje sa (--)* % udjela.

Uzimajući u obzir mjerodavno tržište predmetne koncentracije koje je u navedenom slučaju utvrđeno kao tržište životnog i neživotnog osiguranja na teritoriju Bosne i Hercegovine, sudionici koncentracije i njihova povezana društva ostvarila su ukupno (--)* KM fakturirane premije osiguranja što čini ukupno (--)* % njihovog zajedničkog tržišnog udjela.

6. Ocjena koncentracije

Konkurencijsko vijeće, analizom podataka u smislu članka 17. Zakona (posebno strukture mjerodavnog tržišta, tržišnih udjela sudionika koncentracije i konkurenata -Tablica 3.), je utvrdilo da zajednički tržišni udjel sudionika koncentracije na mjerodavnom tržištu pružanja usluga životnog i neživotnog osiguranja u Bosni i Hercegovini je znatno ispod tržišnog udjela od 40,0%, u smislu članka 9. Zakona, koji pretpostavlja da gospodarski subjekt može imati vladajući položaj na mjerodavnom tržištu.

Također, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da se radi o horizontalnoj koncentraciji kojom se ne stvara vladajući položaj gospodarskog subjekta Grawe AG, te da provođenje iste ne može utjecati na sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije na mjerodavnom tržištu.

Pri donošenju odluke Konkurencijsko vijeće je imalo u vidu prednosti za potrošače koje namjeravana koncentracija ima i to u povećanju kvalitete usluga odnosno usmjeravanje sredstava na istraživanje i razvitak novih proizvoda uz kontinuirano osluškivanje potreba klijenata. Temeljna ideja neće biti samo orijentiranost prema proizvodima već povećana briga za novog korisnika.

Gospodarski subjekt Atos osiguranje u svom portfelju ima pretežito ugovore obveznog osiguranja od auto odgovornosti koji podrazumijevaju visok stepen rizika osiguranja, odnosno veći rizik od štetnog događaja. To daljnje znači da portfelj Atos osiguranja nije uravnotežen, a što je u izravnoj svezi sa velikim povećanjem naknada po osnovu isplate šteta i povećanje troškova sprovođenja osiguranja.

Imajući u vidu portfelj gospodarskog subjekta Grawe AG, koji pretežito čine mješovita osiguranja, sa pretežito niskim rizikom osiguranja, navedena koncentracije bi imala pozitivne učinke na sva društva grupacije u smislu ponude izbora većeg broja proizvoda, raspodjele rizika, odnosno veće sigurnosti za sve postojeće ugovarače osiguranja odnosno za grupaciju u cjelini. Naime, svim korisnicima Atos osiguranja ponudit će se i osiguranje života, tj. iskoristiti će se sinergijski učinak kroz *cross selling*.

Također, Konkurencijsko vijeće imalo je u vidu i prednosti koncentracije za gospodarski subjekt Grawe AG, koje se odnose na jačanje konkurentnosti na mjerodavnom tržištu, obzirom da gospodarski subjekt Grawe AG posjeduje 190 godina tradicije u osiguranju životnih i neživotnih usluga, visok know-how koji bi za tržište Bosne i Hercegovine bio od velikog značaja.

Prema navedenom Konkurencijsko vijeće je ocijenilo dopuštenom predmetnu koncentraciju, u smislu članka 18. stavak (2) točka a) Zakona.

7. Administrativna pristojba

Podnositelj Prijave na ovo Rješenje, sukladno članku 2. Tarifni broj 107. točka d) pod 1. Odluke o visini administrativnih pristojbi u svezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem („Službeni glasnik BiH“, br. 30/06, 18/11 i 75/18) je dužan platiti administrativnu pristojbu u ukupnom iznosu od 5.000,00 KM u korist Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.

⁶ (--)*- podaci predstavljaju poslovnu tajnu

8. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja nije dozvoljen priziv.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka, odnosno objave ovog Rješenja.

Predsjednica

Adisa Begić